

Панченко О.М.,

к.е.н., доцент кафедри обліку і аудиту

Смотрицька А.О.,

Запорізький національний технічний університет

ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

Постановка проблеми. Економічний потенціал – одне з найскладніших та багатоаспектних понять, яке широко розповсюджено у економічній літературі з проблем управління підприємством. В мінливих умовах ринку, обумовлених постійними змінами макро- і мікроекономічними факторами, ключовим завданням керівництва підприємства стає забезпечення ефективності функціонування підприємства, оцінки та реалізації поточних і перспективних можливостей підприємства, тобто його економічного потенціалу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «потенціал підприємства», «економічний потенціал підприємства» досліджували такі і вчені, як Авдєєнко В. М., Балацький О.Ф., Бачевський Б.Є., Білоусов Р. А., Биков В.Г., Божко Е.А., Віханський О.С., Волкова О. М., Гавва В.Н., Горбунов Е. П., Головков Л.С., Добикіна О.К., Ждан О. В., Заблодська І.В., Ігнатовський П. А., Євдокімов Ф. І., Ковальов В. В., Краснокутська Н. С., Лапін Є.В., Мареніч І.А., Мізюк Б.М., Могилів Ю. М., Олексюк О.І., Отенко І.П., Репіна І. М., Решетняк О.О., Россоха О.С., Сабодирьова А.Л., Савченко В.Ф., Савченко М.В., Толпежніков Р. А, Портер М., Федонін О. С., Якубовський М.М., Яременко М.О та ін.

Науковці широко розглядають різні аспекти поняття «економічний потенціал підприємства». У більшості робіт відзначається важливість визначення потенціалу, проведення його оцінки та здійснення аналізу. Докладний розбір широкого кола зарубіжних та вітчизняних літературних

джерел доводить існування значних розходжень у розумінні самого поняття «економічний потенціал», його сутності, складу та співвідношення з іншими видами потенціалу (стратегічного, виробничого, фінансового тощо). Разом з тим управління економічним потенціалом підприємства потребує чіткого розуміння його як об'єкту обліку та аналізу, адже без цього неможливо забезпечити збір та належну обробку необхідної інформації. Це зумовлює потребу у подальших розвідках щодо обліку та аналізу економічного потенціалу.

Постановка завдання. Метою дослідження є розробка теоретичних положень та обґрунтування науково-методичних рекомендацій щодо обліку та аналізу економічного потенціалу в управлінні підприємством

Виклад основного матеріалу дослідження. В етимологічному значенні термін «потенціал» походить від латинського «potentia», що означає «потужність, сила». У «Великому тлумачному словнику української мови» потенціал трактується як сукупність усіх наявних засобів, можливостей, продуктивних сил, що можуть бути використані у певній сфері, галузі, ділянці; запас чого-небудь, резерв; приховані здатності, сили якої-небудь діяльності, що можуть виявлятися за певних умов [1].

Поняття «потенціал» у загальному розумінні використовують для опису та оцінки сукупності (джерела) наявних засобів, можливостей щодо певного об'єкта. Збір та аналітична обробка інформації щодо потенціалу здійснюється залежно від об'єкту, стосовно якого він визначається.

Дослідження наукових публікацій, у яких використовують поняття «економічний потенціал підприємства» показало, що коло його визначень значне - від вузького розуміння як обсягу виробництва продукції з за певний період, до розгляду економічного потенціалу підприємства як складної багатоаспектної соціально-економічної системи [2]. Зміст поняття інтерпретується автором залежно від контексту. Відповідно розрізняється уява щодо структури та взаємовідношення складових економічного потенціалу, а також взаємозв'язку його структури та наявної організаційно-функціональної її

структури підприємства. У зв'язку з вищевказаним постає ряд питань щодо організації обліку та аналізу економічного потенціалу в умовах невизначеності змісту поняття та його складових з метою прийняття управлінських рішень. Також потребує розв'язання питання, які показники найкраще характеризують окремі елементи економічного потенціалу, а також який показник є ключовим результатним для оцінки його рівня в цілому.

Вся інформація про внутрішнє середовище підприємства формується на основі даних обліку. Облік – складова управління економічними процесами й об'єктами, яка полягає у фіксації їх стану та технічних параметрів, збору й накопиченню даних про економічні об'єкти і процеси, їх відображення у облікових відомостях [3, с.607]. Ядром системи господарського обліку є бухгалтерський облік — процес виявлення, вимірювання, реєстрації, накопичення, узагальнення, зберігання та передачі інформації про діяльність підприємства зовнішнім та внутрішнім користувачам для прийняття рішень [4]. У ринковій економіці бухгалтерський облік за функціональною ознакою поділяється на фінансовий та управлінський, який ще має назву - внутрішньогосподарського.

Фінансовий облік дуже важливий елемент інформаційного забезпечення процесу прийняття управлінських рішень. Його основна мета – повна, неупереджена фіксація фактів господарської діяльності. На основі фінансового обліку складається фінансова звітність – основне джерело узагальненої інформації про фактичні фінансові показники господарської діяльності як для внутрішніх так і зовнішніх користувачів. Тому фінансовий облік на будь-якому підприємстві ведеться відповідно до загальноприйнятих принципів та стандартів. Призначення управлінського (внутрішньогосподарського) обліку полягає у інформаційно-аналітичному забезпеченні реалізації різноманітних функцій управління.

Питання взаємозалежності та взаємозв'язку фінансового та управлінського обліку в єдиній системі бухгалтерського обліку на підприємстві є складним та багатограним. У світі існує дві основні моделі взаємодії

фінансового та управлінського обліку: англосаксонська та континентальна (західноєвропейська). Англосаксонська модель передбачає існування єдиної системи рахунків фінансового та управлінського обліку, які взаємодіють між собою за допомогою методу наскрізних проводок. При цьому рахунки управлінського обліку безпосередньо кореспондують з основними (балансовими) та результатними рахунками. Континентальна модель розділяє рахунки фінансового і управлінського обліку. За цією моделлю обидва виду обліку здійснюють паралельно, незалежно один від одного. Підприємство може обрати модель взаємодії фінансового та управлінського обліку на власний розсуд, спираючись на встановлені цілі та завдання.

Фінансовий облік ведуть на ретроспективних засадах неупередженої фіксації даних щодо фактичного стану підприємства, то управлінський включає до себе і аналітичну (у тому числі експертну) та стратегічну складові. В управлінському обліку господарські процеси розглядаються на засадах порівняння їх минулого, поточного та можливого у майбутньому стану.

За своєю сутністю економічний потенціал підприємства категорія динамічна. Потенціал проявляється тільки у разі його використання, у результаті узгодженої взаємодії його складових. Економічний потенціал як об'єкт обліку та аналізу – це поєднання часових та просторових характеристик (рис. 1).

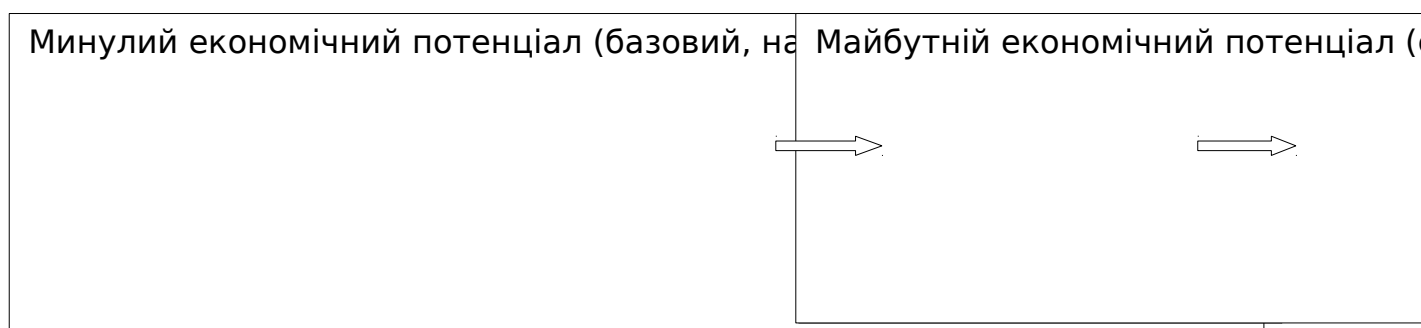

Рисунок 1 – Зв'язок просторових та часових характеристик економічного потенціалу

Потенціал одночасно координує три рівня зв'язків [5]:

1. Відображає минуле, тобто відбиває собою сукупність властивостей, накопичених системою у процесі її становлення та обумовлюючих її можливість функціонувати та розвиватися. У цьому сенсі потенціал тотожний поняттю «ресурс». Отже при аналізі економічного потенціалу необхідно відштовхуватися від показників попереднього періоду та визначати нарощування (зменшення) категорії ресурсів як стосовно самого підприємства так і середніх показників по галузі, а також показників основних конкурентів;
2. Характеризує сучасний стан з точки зору практичного застосування та використання можливостей. Виникає поняття «реалізованої» та «нереалізованої» можливості. З цієї точки зору поняття «потенціал» частково співпадає з поняттям «резерв». Отже, особливо важливо проаналізувати втрати від нереалізованих можливостей елементів потенціалу, наприклад, невикористані трудові ресурси, нереалізовані здібності та навички працівників. Навпаки оптимально реалізовані можливості забезпечують гнучкість та маневреність розвитку в умовах постійних змін зовнішнього середовища
3. Орієнтація на розвиток (майбутнє): потенціал містить у собі елементи майбутнього розвитку.

Таким чином, економічний потенціал є об'єктом управлінського стратегічного обліку.

Ще одним проблемним питанням є визначення головного результатного показника оцінки рівня економічного потенціалу, то погоджуємося з думкою К.М.Нужного, який визначає його за спроможністю підприємства забезпечити максимальний рівень стабільного прибутку «...за умов найбільш повного використання його існуючого виробничого потенціалу та реалізації потенціалу розвитку...» [6, с.127].

Доцільно визначати економічний потенціал в обліку через результати господарювання. При цьому вважаємо, що ключовим в оцінці економічного

потенціалу має бути не збільшення загальної величини підприємства та масштабів його діяльності (майна, доходів), а приріст(або убуток) власного капіталу, отриманого у наслідок використання наявних ресурсів в умовах прогнозованих обмежень внутрішнього та зовнішнього середовища.

Тому управлінський стратегічний облік економічного потенціалу має бути спрямованим на збір та аналітичну обробку інформації, необхідної насамперед, для забезпечення управління прибутковістю підприємства як поточною, так і майбутньою. Саме у контексті вирішення цього завдання розглянемо далі існуючі науково-методичні підходи до визначення структури, обліку та аналізу економічного потенціалу підприємства.

Структуру економічного потенціалу різні автори визначають за ресурсним, функціональним та змішаним підходами. За ресурсним підходом потенціал - це наявні в економічного суб'єкта ресурси, їх оптимальна структура та вміння раціонально використати їх для досягнення поставленої мети [7, с.13]. Ресурсному підходу відповідає розуміння економічного потенціалу як тотожного певним чином розміру підприємства. За вказаним підходом структура економічного потенціалу є складною ієрархічною системою з значною кількістю компонентів: матеріальних, трудових, фінансових, інформаційних та інших ресурсів, які залучаються у виробництво товарів, робіт послуг. Сукупність ресурсів (наявних та/або майбутніх) і відображає досягнутий рівень економічного потенціалу підприємства та можливості його зростання. Відповідно, саме до ресурсного підходу у визначенні економічний потенціал ототожнюють з масштабом діяльності та розміром підприємства, використовуючи поняття «економічна потужність підприємства».

Дослідники, які дотримуються ресурсного підходу вказують різну кількість складових та їх ієрархічну підпорядкованість. Загальна структура ресурсів наведена Т.М.Юсуповою. Вона відокремлює засоби праці, предмети праці, робочу силу та природні ресурси [8, с.352]. Більш докладну структуру представляє Н.С. Краснокутська. На думку вказаного автора ресурси

економічного потенціалу мають такі складові: кадрову, фінансову, матеріальну, просторову, технологічну, інформаційну та репутаційну[9].

Важливим завданням управління економічним потенціалом за ресурсним підходом є виділення в обліку його активної та пасивної частин [10]. Активна частина економічного потенціалу складається з ресурсів, максимально залучених у діяльність підприємства. Пасивну частину економічного потенціалу становлять наявні та обліковані ресурси, які не задіяні в господарській діяльності. Належні облік й аналіз активної та пасивної ресурсних частин економічного потенціалу дозволяє виявляти резерви та непродуктивні витрати.

Так як у рамках ресурсної концепції економічний потенціал визначається спроможністю підприємства отримувати і переробляти ресурси для створення встановленого результату, то його оцінка має ґрунтуватися на наступних аналітичних показниках: загальна величина необхідних ресурсів; структура ресурсів; якість ресурсів; коефіцієнти, що характеризують ефективність використання ресурсів.

Недоліком ресурсного підходу вважаємо суб'єктивність добору та складність побудови ієрархії складових економічного потенціалу. Науковці щодо цього питання не одностайні, не існує універсальної моделі управлінського стратегічного обліку економічного потенціалу за ресурсним підходом. Тому керівництво підприємства має на власний розсуд визначити склад та ієрархічну значимість ресурсів у структурі економічного потенціалу.

Разом з тим більшість авторів виділяють певні базові елементи, які мають бути враховані та проаналізовані для оцінювання економічного потенціалу на кожному підприємстві. До таких базових структурних елементів відносяться наступні: матеріальні необоротні ресурси (земельні ділянки, будівлі, приміщення, обладнання, інвентар тощо); нематеріальні ресурси (включно з технологічними здобутками та ноу-хау); фінансові ресурси (наявні кошти, фінансові інструменти, наявні кредитні лінії тощо); виробничі запаси; трудові (кадрові) та інформаційні ресурси (включають до себе всі можливості

отримання необхідної інформації, у тому числі інтернет-ресурси, спеціалізовану літературу тощо).

Відображення рівня економічного потенціалу як сукупності ресурсів дозволяє забезпечити систему управління підприємства оперативною та зрозумілою інформацією, більшість якої можливо отримати безпосередньо за даними фінансового обліку. Завдяки цьому оцінка економічного потенціалу є порівняно нескладним завданням. Якщо економічний потенціал розглядається як сукупність (множина) ресурсів, то оцінюються лише окремі якісні та кількісні характеристики кожного виду ресурсу. Показники взаємодії складових, що характеризують економічний потенціал як систему, за ресурсним підходом не визначаються.

Для опису економічного потенціалу як системи складових елементів використовують функціональний та змішаний підходи. За функціональним підходом економічний потенціал визначають за структурно-функціональними параметрами. За цим підходом структуроутворюючі елементи економічного потенціалу визначаються відповідно до діючої організаційно-функціональної структури підприємства. При цьому деякі вчені акцентують увагу, що структура економічного потенціалу і організаційна структура підприємства можуть збігатися, а можуть і розрізнятися [11]. У такому разі оптимізація співвідношення функціонально-організаційної структури підприємства до структури економічного потенціалу само по собі може сприяти підвищенню останнього.

Структура економічного потенціалу за функціональним підходом відображає взаємовідносини між наступними сферами підприємства: матеріально-технічне постачання, виробництво, науково-технічна сфера, збут та маркетинг, фінансове управління, бухгалтерський облік, загальне управління. Отже, структурними елементами економічного потенціалу будуть наступні спеціалізовані організаційні підрозділи: дирекція, бухгалтерська служба, фінансово-економічна службі, виробництво, служба збуту (маркетингу), служба матеріально-технічного постачання. За визначенням І.Ансоффа перелічені

служби «формують діапазон потенційних можливостей », або функціональний потенціал [12, с. 150].

За змішаним підходом розглядають і ресурсні і функціональні складові економічного потенціалу у сукупності та взаємозв'язку, які формують певні ресурсно-функціональні області, у межах яких формуються внутрішні потенціали, розподіляючи їх на об'єктні та суб'єктні.

Об'єктні складові пов'язані з матеріально-речовинною та особою формою потенціалу підприємства. Вони споживаються й відтворюються в тій чи іншій формі в процесі функціонування. До них належить: інноваційний потенціал, виробничий потенціал, фінансовий потенціал та потенціал відтворення.

Суб'єктні складові пов'язані із суспільною формою їх прояву. Вони не споживаються, а виступають як передумова, як загальноекономічний, загальногосподарський соціальний чинник раціонального використання об'єктних складових. До суб'єктних складових потенціалу підприємства відносяться: науково-технічний потенціал, управлінський, потенціал організаційної структури управління, маркетинговий потенціал [13, с. 6].

Вважаємо, що основу формування економічного потенціалу сучасних підприємств складає його персонал - людської капітал. Саме він визначає ефективність реалізації поточних та стратегічних завдань та цілей. Оцінці та розвитку людського капіталу підприємства має бути приділено особливу увагу в стратегічному обліку та аналізі економічного потенціалу підприємства.

Таким чином, облік та аналіз економічного потенціалу має поєднувати у собі накопичення та обробку інформації щодо минулих показників, поточного стану та прогнозні дані на майбутнє. Аналіз минулого стану економічного потенціалу полягає у вивченні динаміки показників майнового стану та джерел формування активів. Аналіз поточного стану економічного потенціалу підприємства має акцентуватися насамперед, на вивченні невикористаних можливостей та резервів зростання. Особливу користь у цьому сенсі представляє собою аналіз показників ділової активності, балансів робочого

часу, відповідності освіти працівників та їх посадових обов'язків тощо. Тобто аналіз має бути спрямований на оцінку оптимальності реалізації існуючих можливостей. Аналіз майбутнього потенціалу полягає у дослідженні стратегічної складової діяльності підприємства. Майбутній потенціал тісно пов'язаний зі стратегічним потенціалом розвитку підприємства, фактично тотожний йому. Тому дослідження майбутнього потенціалу доцільно проводиться методами стратегічного аналізу.

Стратегічний аналіз стосовно оцінки економічного потенціалу має поєднувати статичні аспекти (аналіз стану ресурсів і компетенцій) з динамічними – процесами пошуку, формування й розвитку стратегічного потенціалу (здатності бачення перспективи, стратегічна гучність, інновації тощо) [14].

У стратегічному аналізі у процесі моніторингу економічного потенціалу підприємства використовується ряд загальнонаукових прийомів: аналіз, аналогія, індукція, спостереження, планування, порівняння, моделювання, синтез, системний аналіз, оцінка і класифікація.

Окрім загальнонаукових прийомів у процесі проведення стратегічного аналізу виникає необхідність застосування різних прикладних прийомів до яких, зокрема, відноситься SWOT-аналіз, профіль середовища, SNW – аналіз, PEST – аналіз та інші.

Висновки з проведеного дослідження. Економічний потенціал підприємництва складна категорія, яка проявляє собі у динаміці та є результатом взаємодії багатьох складових: виробничих, управлінських, фінансових, інформаційних тощо. Обліково-аналітична система збору та обробки необхідної інформації про структуру економічного потенціалу, критерії його оцінювання має будуватися залежно від підходу, обраному керівництвом підприємства з урахуванням особливостей функціонування, актуальних поточних потреб та стратегічних цілей управління, галузевої належності, величини та організаційно-правової форми. Для побудови

управлінського стратегічного обліку економічного потенціалу доцільно привести всі показники щодо його складових до єдиного грошового вимірника. Відображення такої складної категорії за допомогою єдиного грошового вимірника дозволяє збирати та аналізувати інформацію щодо економічного потенціалу як цілісного явища. Для цілей управлінського стратегічного обліку та аналізу основним результатним критерієм економічного потенціалу доцільно визначати приріст (убуток) власного капіталу.

Бібліографічний список

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ “Перун”, 2002. – 1440 с.
2. Українська Л.О. Соціально-економічний потенціал підприємства: особливості визначення і чинники впливу/ Л.О. Українська // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2012. - № 1 (13),. - С. 71-75
3. Плахотнюк О. Облік. / Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т 2/ Редкол.: ...С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2001. – 848 с.
4. Закон України « Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [Електронний ресурс]/ від 16.07.99 р № 996/XIV – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> – Назва з екрану
5. Управление экономическим потенциалом организации : учебное пособие / А.П. Романов, Г.Г. Серебренников, В.М. Безуглая, О.В. Кириллина, М.К. Чарыкова. – Тамбов : Изд-во ФГБОУ ВПО «ТГТУ», 2012. – 88 с.
6. Нужний К. М. Сутнісна характеристика економічного потенціалу підприємства / К. М. Нужний, О. Ю. Бобкова // Європейська наука XXI ст. – 2007 : міжнародна науково–практична конференція, 22 травня 2007 р. : тези доповідей. – Дніпропетровськ : Наука и образование. - 2007. – С. 727.

7. Каленюк І. Економічна енциклопедія: У трьох томах Т.3/ Редколегія.: ...С.В.Мочерний (відп. ред.) та ін. – К.: Видавничий центр «Академія», 2002. - 952 с.

8. Юсупова Т.М. Оцінка економічного потенціалу при реалізації стратегічного управління витратами на підприємствах залізничного транспорту / Т.М. Юсупова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 34. – С. 351-353.

9. Краснокутська Н.С. Потенціал торговельного підприємства: теорія та методологія дослідження: моногр. / Н.С. Краснокутська. – Харків: Харк. держ. ун-т харчування та торгівлі, 2010. – 247 с

10. Бачевський Б.Є. Потенціал і розвиток підприємства / Б.Є. Бачевський, І.В. Заблудська, О.О. Решетняк; навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 400 с.

11. Вовк О.С, Боженьова І.М. Економічний потенціал підприємства, як невід'ємна складова конкурентоспроможності [Електронний ресурс] / О.С.Вовк, І.М.Боженьова // – Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=74136> – Назва з екрану

12. Ансофф І. Стратегическое управление: Пер. с англ. - М.: Экономика, 1989.- 303 с.

13. Федонін О. С.,Рєпіна І. М., Олексюк О. І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. — К.: КНЕУ, 2005.— 261 с. [Електронний ресурс] // – Режим доступу: <http://ubooks.com.ua/books/000219/inx6.php> – Назва з екрану

14.Гречина І. В. Науково-методичні підходи до аналізу потенціалу розвитку підприємства / І.В.Гречина // Проблеми економіки – 2014.- № 1. - 217-222 с.

References

1. The great dictionary of the modern Ukrainian language (2002) /orid. ed. V. T. Busel., PTF “Perun”, Kyiv, Ukrain, 1440 p.
2. Ukraynska L.O. (2012), “*Socio-economic potential of the firm: features definitions and factors of influence*” /L.O. Ukraynska //Bulletin of the University of banking of the National Bank of Ukraine. - No. 1 (13). - pp. 71-75
3. Plakhotnyuk O. (2001) *Accounting* /Economic encyclopedia: in three volumes., 2/edited by.: the ... S. V. Mochernij (orid. ed.), etc. Publishing Center "Academy", Kyiv, Ukrain, 848 p.
4. Law of Ukraine "*Accounting and financial reporting in Ukraine*" [Electronic resource] / by 16.07.1999, No. 996/XIV – Access mode: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14> – title screen
5. *Managing the economic potential of the Organization* (2012): tutorial / A.P. Romanov, G.G. Serebrennikov, V.M. Bezuglaya, O.V. Kirillina, M.C. Charykova.- Tambov: Publ.Haus FUBOU VPO «TGTU», Tambov, Russia, 88 p.
6. Nuzhny K.M. (2007), “*Characteristic of the economic potential of the firm*” /K. M. Nuzhny, O. Y. Bobkova//European science of XXI century-2007: international scientific and practical Conference, May 22, 2007: abstracts of the Dnepropetrovsk: the science and education, Dnepropetrovsk, Ukrain, 727 p.
7. Kalenuk I. (2002), *Potential*, Economic encyclopedia: in three volumes vol. 3/editorial board.: the ... S. V. Mochernij (orid. ed.), etc, Publishing Center "Academy", Kyiv, Ukrain, 952 pp.
8. Jusupova T.M. (2011), “*Assessment of economic potential for realization of strategic cost management in firm of railway transport*”/T. M. Jusupova//Bulletin of transport and industry - No. 34., Kharkiv, Ukrain, pp. 351 - 353.

9. Krasnokutska N.S. (2010), *Potential trade firm: theory and methodology of research*: monogr. / N. S. Krasnokutska., Hark. State. Un-t food and trade, – Kharkiv, Ukrain, 247 pp.

10. Bachevskij B.E. (2009), “*Potential and development of the firm*” / B.E. Bačevs'kij, i. Zablods'ka, A. A. Reshetnyak; textbook. guidances. Center for educational literature, Kyiv, Ukrain, 400 p.

11. Vovk O.S., Bozenova I.M. (2014), “*The economic potential of the firm, as an integral component of the competitiveness*” [Electronic resource] / O. S. Vovk, I.M. Bozenova // – Access mode: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=74136> – title screen

12. Ansoff I. (1989) *Strategic management*: translation from English, Economics, Moskow, Russia, 303 p.

13. Fedonin O. S., Repin I. M., Oleksyuk O.I.(2005) “*Potential of the firms: formation and evaluation*”: educational-method. guide to run on their behalf. learn. disc.: KNEU, Kyiv, Ukrain, 261 p. [Electronic resource] // – Access mode: <http://ubooks.com.ua/books/000219/inx6.php> – Title screen

14. Grechina I.V. (2014), “*Scientific-methodical approaches to the analysis of the development potential of the firm*” / I.V. Grechina // Problems of Economics – No. 1, Kharkiv, Ukrain, pp. 217 - 222.